

van den senator geweest is. Miss Anne gaat naar den rechter, en verhaalt, dat Vandermeer onschuldig is, daar hij den nacht van den moord in hare slaapkamer heeft doorgebracht — en nergens anders geweest is. John aanvaardt dit offer niet — hij weigert de waarheid van Anne's getuigenis te bevestigen — en wordt ter dood veroordeeld. Als weldra de onschuld van Vandermeer uitkomt, en de ware moordenaar gevonden is, wordt Anne krankzinnig.

Dit laatste deel is volkomen *sensational* — en van twijfelachtigen goeden smaak. De novellen, die met eene rechtszitting ten crimineele eindigen, waarbij een onschuldig held wordt ter dood veroordeeld, zijn legio. Niemand heeft evenwel tot nog toe Walter Scott overtroffen in zijn *Heart of Mid-Lothian*, of Dickens in het proces van Fagin uit *Oliver Twist*. De nieuwe roman van den heer G. O. van Wijk heeft als geheel minder aanspraak op lof, doch wel voor de details. De schildering van het Amerikaansche leven is voortreffelijk — en getuigt van zeer scherpe waarneming. Maar de roman van Miss Anne Wolfson boezemt als zoodanig weinig belang in.

* * *

De Controleur van Tjiworo. Eene bijdrage tot de kennis van het leven onzer jongelui in Nederlandsch-Indië. Oorspronkelijke moderne roman door A. le Clercq.

2 deelen. Amersfoort, G. J. Slot-
houwer (zonder jaartal, 1897).

Een Indische roman! Onze letteren der laatste vijftig jaren kenmerken zich door het steeds toenemen van Nederlandsche auteurs, die hunne ervaringen en waarnemingen gedurende hun verblijf in onze Oost-Indische koloniën kiezen tot stof voor een roman. Het schijnt, dat de heer A. le Clercq hier zijn eersteling aanbiedt, waarop men zeker met eenige toegevendheid zal willen letten, zoodra men weet, dat deze auteur het gebruik zijner oogen ver-

loren heeft, waardoor zijne zoo moeielijke taak dubbel zwaar werd.

Het onderwerp van dit verhaal is zeer eenvoudig.

De controleur van Tjiworo, de heer Obbink, koopt van eene Javaansche moeder, een door haar aangenomen meisje, om zijne huishoudster te worden. De jonge Javaansche, Djiwa, is wanhopend, maar kan geen weerstand bieden, zij wordt met geweld gedwongen te blijven. Eerst na zeer lange tegenkanting schikt ze zich in haar lot. Na een jaar wordt zij ondanks zwangerschap uit het huis van den controleur verwijderd. Deze heeft kennis gemaakt met de mooie dochter van den administrateur eener groote suikeronderneming, Anna Vermaas. Hij vraagt haar ten huwelijk — want zijne huishoudster is weggezonden. Het geluk van den controleur duurt maar kort. De verstooten Javaansche Djiwa komt in de woning van den administrateur, en doet een aanslag op het leven van Anna Vermaas. Deze wordt verwond — maar niet gevaarlijk. Een Javaan, die zich het lot van Djiwa had aangetrokken, wil haar wreken, maakt amok en verwondt verschillende personen — ook den controleur van Tjiworo. De verloving wordt verbroken, Anna herstelt, en keert met haar vader naar Nederland terug. De controleur komt op van zijne wonden, maar blijft een gebroken man.

Dit is de uiterst beknopte saamvatting van een zeer boeiend werk. Hoewel de arbeid van den nieuweling hier en daar door kleinigheden in het oog valt, is het geheel eene zeer verdienstelijke schepping. De schildering van het leven in Java is voortreffelijk. Er treden eenige kleurlingen in op, die bijzonder goed getroffen zijn. Op de suikeronderneming Kebon Kidoel, wordt door een sinjo, die Plet heet, een huwelijk gesloten met eene nonna, die men naar haar Nederlandschen vader, nonna Frans noemt. Plet was „geel perliep met gaar” en wist haar tot een huwelijk